

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

מסורת הש"ס

וְאֵם אוֹמֶרֶת כּו'. דָּהָא דוֹחֵי בְּחֻקָּת וְקָאָמֶר אִין יָכוֹל לְהַפְסִידָהּ מִנָּה הִרְאִיוּ **שְׂמָא תַּחֲמִיו וִינֵתָהּ.** וְאִתְּמַנְתִּין פְּרִיךְ טַעֲמָה בְּתוּלִים וְלֹא מוֹקִיָּקִין לִיה לְבַב אֶם תַּחֲמִיו וִינֵתָה אֶם לֹא וְשְׂמָא אֶסְרֶהּ הִיא לֹא בְּשִׁלְמָא אֲהֵן דְּלַעִיל דְּלִאֲמַרן בְּהִסָּה בְּחֻקָּת בְּתוּלָה וְנִמְלֵאֲתָ בְּעוּלָה יֵשׁ לָהּ תַּחֲבֹבָה לָהּ מִקְשִׁינָן דְּלִאֲכִי לְמִמָּר כְּשֶׁבֶה לְבִית דִּין וְכֹחַ עֲדִים שׁוֹינֵתָה קוֹדֶם לָן אֲבָל הִכָּא קִמְנִי אִין יָכוֹל לְטַעוֹן מִחוּךְ קָךְ לֹא יֵבֵא לְבִי? ד' כְּשִׁקִּידֵשׁ וְעַל לֵאלֹתֶר גְּרִסִּין וְלֹא גְרִסִּין כְּשִׁקִּידֵשׁ לֵאלֹתֶר וְעַל לֵאלֹתֶר. שְׁלֵל פִּירֵשׁ מִמֵּנֶה בִּין קִידוּשִׁין לְבַעֲיָלָהּ דּוּדְחֵי לֹא תַּחֲמִיו וִינֵתָה: **וְאִיכָּא דַּמְסִי לָהּ.** לֵאלֹהֵי דְרַבָּה וְרַב אֲשִׁי וְרַב שְׂרִיָּא אֲמַתִּין: **וְאֵם אוֹמֶרֶת.** מִדְּקִמְנִי מִמֵּנִי אִין לָהּ טַעֲמָה בְּתוּלִים: **וְלִוְיֹתָ שְׂמָא תַּחֲמִיו וִינֵתָה.** וְאִמְרֵי מִנִּי אִין לָהּ טַעֲמָה בְּתוּלִים: **מֵאֵן דַּמְסִי**

מוסף רע"י

וְשֵׁנִי זֶה בַּחֲזָקָה בַּחֲבֹלָה כִּנְסָה וְאֶפְסִילִי
הָיָה אֶהְדֵּר לִיהָ רַב אֲשֵׁי לְרֵבָה לְעוֹלָם
לֹא תִשְׁמַע כִּנְסָה בַּחֲזָקָה בַּחֲבֹלָה
וּמִמֵּלֶכֶת צְעוּלָה יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָה דְּשִׁמְעִי
הִכָּא שְׁהֵרִי כִּנְסָה רָאשׁוֹן כֹּל שֶׁכֶּן
אֲמַתְנִיתִין דְּלֹא הִבְטִיחֹהוּ עֵדִים וְעַל
כֵּן אִיכָּא לְמַתְנִיָּה לְדִרְבָּה וּמֵאִי
לְדֹהֵר לִיהָ רַב אֲשֵׁי: וּמֵאִן דְּמֵי
לֵה. דְּרֵבָה וְרַב אֲשֵׁי אֲמַתְנִיתִין:
אֲבָל אֲבִירֵיתָא לֹא. מַתְנִי לֵהוּ
דְּמִצְרֵיתָא וְדִאֵי שְׁפִיר ש״מ זֹאת
אֲוֹמֶרֶת דְּרֵבָה וְעֵלָה לֹא הוּא לְרַב
אֲשֵׁי לְאֶהְדֹרִי שִׁמְעִי הִכָּא שְׁהֵרִי כִּנְסָה
וְאֶפְסִילִי וְאֶהְדֵּר לִיהָ רַב אֲשֵׁי לְרֵבָה לְעוֹלָם

תוספות רי"ד

אומרת כנסה בחזקת בתולה ומנאכל
בעולה יש לה כתובה: **מקומות**
מקומות יש. שחלוקין במנהגם ונפקא
מינה דהיאכל דלא נהיגי לייחד יכול
לטעון: **כדמיא**. מקומות מקומות
יש: **למשמש**. לפספס ולמשמש
במעשיהן באותו הלילה שלא יקללו
זה אתה זה במעשיהם בחרמית שלא
יראה זה דם בתולים ויאבד חו לא
תביא מפה שיש עליה טיפי דמיס.
ובמקום שנהגו למשמש לא נהגו
לייחד דלזיו במקום שנהגו לייחד מאי
משמש בעי הרי אין שם טענת
בתולים. אלמא צידדה מקומות
מקומות יש: **אולימא** וירשא. אלמנה
דמייחדין: **כל שנהג להסייחד מיבעי**
ליה. דאין יכול לטעון: **אלא חסיפא**.
אלמנה דמשמוש שובצין: **כל שלא**
מושמש מיבעי ליה. דהטוען טענת
בתולים הוא הבעל והוא אינו נזהר
מישמוש שבו [שאינו תלוי בצעל] אלא
על אפי הכלה למשמשו שלא יאבד
דם בתולים ומשמוש בכלה שלא תביא
את מן החזק תלוי בצעל והריני מני כל
צעל שלא נהג משמוש אינו יכול

בית דין ולא יתברר הדבר
קמני אין השני יכול לטעון
גלמנה מן הנישואין: וניחוש
כנסה דסמך אעדים

אמר רבה זאת אומרת כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה כתובה מנה רב אשי אמר בעלמא לעולם אימא לך לית לה כלל ושאיני הכא שהרי כנסה ראשון וניחוש שמא תחתיו זינתה אמר רב שרביא כגון שקידש ובעל לאלתר ואיכא דמתני לה אמתניתין בתולה אלמנה גרושה חלוצה מן הנישואין כתובתן מנה ואין להן טענת בתולין בתולה מן הנישואין היכי משכחת לה כגון שנכנסה לחופה ולא נבעלה אמר רבה זאת אומרת כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה כתובתה מנה רב אשי אמר לעולם אימא לך בעלמא לית לה כלל ושאיני הכא שהרי נכנסה לחופה וליחוש שמא תחתיו זינתה אמר רב שרביא כגון שקידש ובעל לאלתר מאן דמתני לה אברייא כל שכן אמתניתין ומאן דמתני לה אמתני' אבל אברייא לא משום דמצי אמר לה אנא אעדים סמכי: **מתני'** ^אהאובל אצל חמיו ביהודה שלא בעדים אינו יכול למעון טענת בתולים מפני שמתייחד עמה: **גמ'** מדקתני האובל מכלל דאיכא דוכתא ביהודה נמי דלא אכיל אמר אביי ש"מ ביהודה נמי מקומות מקומות יש כדתניא א"ר יהודה ^בביהודה בראשונה היו מייחדין את החתן ואת הכלה שעה אחת קודם כניסתן לחופה כדי שיהא לבו גם בה ובגליל לא היו עושין כן ביהודה בראשונה היו מעמידין להם שני שושבינין אחד לו ואחד לה כדי למשמש את החתן ואת הכלה בשעת כניסתן לחופה ובגליל לא היו עושין כן ביהודה בראשונה היו שושבינין ישנים בבית שחתן וכלה ישנים בה ובגליל לא היו עושין כן וכל שלא נהג כמנהג הזה אינו יכול למעון טענת בתולים אהייא אילימא ארישא כל שנהג מיבעי ליה אלא אסיפא כל שלא מושמש מיבעי ליה אמר אביי לעולם ארישא ותני כל שנהג אמר ליה רבא והא כל שלא נהג קתני אלא אמר רבא הכי קאמר כל שלא נהג מנהג גליל בגליל אלא מנהג יהודה בגליל אינו יכול למעון טענת בתולים רב אשי אמר לעולם ^באסיפא ותני כל שלא מושמש: **מתני'** אחת אלמנת ישראל ואחת אלמנת ^אכהנים כתובתה מנה בית דין של כהנים היו גובין לכתולה ארבע מאות זוז ולא מיחו בידם חכמים: **גמ'** תנא ואלמנת כהנים כתובתה מאתים והאנן תנן אחת אלמנת ישראל ואחת אלמנת כהנים כתובתן מנה אמר רב אשי שתי תקנות הוו מעיקרא תקינו לכתולה ארבע מאות זוז ולא למנה מנה

הג למשמש והם מימששו
למחני כל שלא מושמש
73: אלא אמר רבא.

דעתנא צברייטא וצגליל
הג כמנהג הזה צגליל אללא
ת כהן כשנישאת לכהן ו

גא אמר' לקמן דמודה ר"י דלא אסרה
דה מקשי' וליחוש שמא תחתיו זינתה
שאינך יכול לטעון טענת בתולים שמא
י"ל שלמפרע היה מערה בה והוציא

יב. ראשון כתובות

אמר רבה זאת אומרת. נראה להכא גרסינן רבה דהא רבא קאמר לעיל דמקח טעות לגמרי משמע ואי גרסינן הכא רבא א"כ תיקשי ממתינן רישא לסיפא דהא זאת אומרת איכא למדיק נמי ממתינן כדאמרין בסמוך אלא ודאי נראה להכא גרס רבה דרבא דלמר לעיל מקח טעות לגמרי משמע יפרש כמו רב אשי:

בנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה מנה.

בנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה מנה.

והא דקמני שהרי כנסה ראשון פירש ריב"ס דהכי משמע ליה אין לניי טענת צמולין לחסרה מכתובתה כלום שהרי כנסה ראשון וגרס להיות מכתובת מנה ואינו יכול להקטירה כלום מאותה מנה דלא מהניא טענת צמולין אלא ממנה דצמולין: **שאני הכא** שהרי כנסה ראשון. ואלעמא דצעולה נישא ואע"ג דעדים מעידים שלא נצעה אינו סומך על זה ומאחר שצוה לניי יניחין וסבר לנשצמה אומרים כן:

וַיִּחְיוּ שְׁמָא תַּחְתּוֹ וַיִּנְתָּהּ. אֵין לומר דפרק אַמאי אֵינוּ יכול לטעון טענת צבולִים לַאֲסֵרָה עֲלֵיוּ יַיִחוּשׁ צֹאשֶׁת כֵּהֵן שְׁמָא תַּחְתּוֹ וַיִּנְתָּה לְיִכָּא חֵלָא חֵדָא סְפִיקָא סָקַם תַּחְתּוֹ סָקַם כֵּין תַּחְתּוֹ דֵּהָ מִנִּי לְשִׁמּוּי דֵּהָ לִדְלִינֵי כִּינֵי לְטַעוֹן הֵיִינוּ לְהַפְסִידָהּ מִכְתּוּבָתָה דִּלְכֵּא סָקַם סְפִיקָא דִּאֲפִי תַּחְתּוֹ אֵימור צֹאשֶׁת הוּא וְאֵין זֶה דוּחַק לְעִיל נִמִּי מִפְרֵשׁ אֵינוּ יִכּוֹל לְטַעוֹן טַעֲנַת צְבּוּלִים הֵכִי דְקֹאמֵר לְמֵאִי לֵא לַאֲסֵרָה עֲלֵיוּ בִּיהוּדָה אֲמַאי לֹא כִי חֵלָא חֲכֻמָּה פְּרִיק אֲמַאי אֵינוּ מַפְסִיד לֵה וְנִתְּנָה לִרִ"י דִּלְרֵי אֵינוּ פְּרִיק כִּינֵי דְצַעֲלֵמָא אֵית לֵיה דִּלִּין לֵה כְּלוֹם וְהִכָּא יֵשׁ לֵה לְפִי שְׁכֻנָּה רֵאשׁוֹן אֵין כִּי צֵאל לִידִי אִיסוּר שׁוּב הֵאִישׁ סְבוֹר כִּינֵי שׁוּ יֵשׁ לֵה אַע"ג דְצַעֲלֵמָא לֵית לֵה אֶס מַחֲזִיקֵין אֹתָהּ וְדִאי צַעוּלָה מְצַעֲלֵי רֵאשׁוֹן אֲדַעֲת כִּינֵי לומר שְׁעֲמֵאֵי וְחֻסֵּם סָטֵרָה צִרִית דִּין שׁוּדִאי לֹא יֵאֲסֵרוּ עֲלֵי וְלִכְּ הֵיָּה לֵנוּ לְהַפְסִיד תַּכּוּבָתָה שִׁיבָא לְצִ"ד וְלֹא יַעֲרָה לומר שְׁמוּתָתָה לֹא וְאֲפִי צֹאשֶׁת יִשְׁחָל יֵשׁ לֵנוּ לְהַפְסִידָהּ גִּזְרֵיהּ שִׁיבָא כֵּהֵן שׁוּ לֹא תִאָּבֵד תַּכּוּבָתָה וְיִסְבּוֹר אֵף צַעֲלוֹ כִּי וְלֹא יִכָּא לְצִ"ד חֵלָא לִרְכֵּה לֹא פְּרִיק מִידִי כִּינֵי דְצַעֲלֵמָא נִמִּי יֵשׁ לֵה לִיכָא לְמִיטַעֲיִ:

בגון שקידש ובעל אִלְתָּה. וכן נֶרְךְ נמי להעמיד שהראשון אחר שקידש נכסה לאלתר ומת מיד ועדים מעידים שלא זינתה תחתיו דאם נצבעה תחת הראשון הרי נצבעה לפסול לה ואסורה לכהונה: **שתי** תקנות הווי. וליכא למימר דחדא תקנה הואי ומתני' קודם תקנה וצריכתא לאחר תקנה שמיקני לאלמנה מאתים דהא חזינן השתא דלית להו מאתים וליכא למימר נמי דמעיקרא כי תקינו לנחולה ארבע מאות תקינו גס כן לאלמנה מאתים דאין סברא לתקן לאלמנה מאתים אס לא אחר שצאו צורך

המזמור הזה [היכלך מעיקרב לא ראו לשנותה משאר אלמנה וכיון דחזו דחזקא מזמורי זהו ראו שהיה צורך תקון להם מאתן וכיון דחזו דפרשי מינייהו אהדרינהו למילתיהו] ולכך הוצרך לומר שתי תקנות הוו:

התייחד כמנהג שציהודה אינו יכול לטעון: **במתני'** אלמנה רהנים.
 כשגישאת ל'שראל': **גבי'** שפי סקנוס הוו. לאלמנה צת רהן:
 דמזולי

למטען ומהימן ור' אשי פ'י' כל שלא משמש ביהודה אינו יכול לטעון פ'י' כיון שביהודה ממש
 לכתחלה עשה כדי להעליל עליה על' אבל בגליל שלא נהגו מצי טעין אע"פ שלא משמש. וי'
 כחובתה בטענת פתח פתוח וליכא למימין עלה דמלתא להתברר ע"י שושביינים. וכגון שהיתה בוג'
 ממשפחת דורקטי אבל בטענות דמים אם נהגו למשמש ולא משמש אינו נאמן ובמקום

א) צ"ל והמוח

עין משפט
נר מצוה

ד' א מ"י פ"א מהל'
חיות הלכה ח סמג
שין מח טוש"ע אה"ע
סימן סח סעיף א:
ה' ב טוש"ע שס ס"ב:

מוספות רי"ד (המשך)

[illegible]

רש. ור"ל דרש"י ז"ל פירש.